

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 1 mars 2012*

”Direktiv 96/9/EG — Rättsligt skydd för databaser — Upphovsrätt — Spelprogram för fotbollsligor”

I mål C-604/10,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Förenade kungariket) genom beslut av den 10 december 2010, som inkom till domstolen den 21 december 2010, i målet

Football Dataco Ltd,

Football Association Premier League Ltd,

Football League Ltd,

Scottish Premier League Ltd,

Scottish Football League,

PA Sport UK Ltd

mot

Yahoo! UK Ltd,

Stan James (Abingdon) Ltd,

Stan James plc,

Enetpulse ApS,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden K. Lenaerts (referent) samt domarna J. Malenovský, E. Juhász, G. Arestis och D. Šváby,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitiesekreterare: förste handläggaren L. Hewlett,

* Rättegångsspråk: engelska.

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 27 oktober 2011,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Football Dataco Ltd, Football Association Premier League Ltd, Football League Ltd, Scottish Premier League Ltd, Scottish Football League och PA Sport UK Ltd, genom J. Mellor, QC, samt S. Levine, L. Lane och R. Hoy, barristers,
- Yahoo! UK Ltd, Stan James (Abingdon) Ltd, Stan James plc och Enetpulse ApS, genom D. Alexander och R. Meade, QC, samt P. Roberts och P. Nagpal, barristers,
- Förenade kungarikets regering, genom L. Seeboruth, i egenskap av ombud, biträdd av S. Malynicz, barrister,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av S. Fiorentino, avvocato dello Stato,
- Maltas regering, genom A. Buhagiar och G. Kimberley, båda i egenskap av ombud,
- Portugals regering, genom A.P. Barros, L. Inez Fernandes och P. Mateus Calado, samtliga i egenskap av ombud,
- Finlands regering, genom J. Heliskoski, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom J. Samnadda och T. van Rijn, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 15 december 2011 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 96/9/EG av den 11 mars 1996 om rättsligt skydd för databaser (EGT L 77, s. 20).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan, å ena sidan, Football Dataco Ltd, Football Association Premier League Ltd, Football League Ltd, Scottish Premier League Ltd, Scottish Football League och PA Sport UK Ltd (nedan gemensamt kallade Football Dataco m.fl.) och, å andra sidan, Yahoo! UK Ltd, Stan James (Abingdon) Ltd, Stan James plc och Enetpulse ApS (nedan gemensamt kallade Yahoo m.fl.). Målet gäller de immateriella rättigheter som Football Dataco m.fl. har gjort gällande till spelprogrammen för de engelska och skotska fotbollsligorna.

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

- 3 I artikel 10.2, under avsnittet om upphovsrätt och därmed närstående rättigheter, i avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter, som återfinns i bilaga 1 C till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen, vilket undertecknades i Marrakech den 15 april 1994 och godkändes genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens

vägnar – vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet – av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994) (EGT L 336, s. 1; svensk specialutgåva, område 11, volym 38, s. 3), anges följande:

”Sammanställningar av uppgifter eller annat material i maskinläsbar eller annan form som genom det sätt innehållet valts ut eller arrangerats utgör verk, skall åtnjuta skydd som sådana. Sådant skydd, som inte omfattar själva uppgifterna eller materialet, skall ej inskränka upphovsrätten till själva uppgifterna eller materialet.”

- 4 Artikel 5 i WIPO:s (Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten) fördrag om upphovsrätt, vilket antogs i Genève den 20 december 1996, gäller ”Sammanställning av data (databaser)”. Artikel 5 har följande lydelse:

”Sammanställningar av data eller annat material, oavsett form, som genom urvalet eller dispositionen av innehållet utgör intellektuella skapelser skyddas som sådana. Skyddet gäller inte denna data eller materialet som sådant och påverkar inte eventuell existerande upphovsrätt till den data eller det material som ingår i sammanställningen.”

Unionsrätten

- 5 Skälen 1, 2, 3, 4, 9, 10, 12, 15, 16, 18, 26, 27, 39 och 60 i direktiv 96/9 har följande lydelse:

”(1) Databaser är för närvarande inte tillräckligt skyddade av gällande lagstiftning i alla medlemsstater. Där sådant skydd finns, är det av olika innebörd.

(2) Sådana olikheter i det rättsliga skyddet för databaser som medlemsstaternas lagstiftning ger, har direkta och negativa återverkningar på den inre marknads funktion vad gäller databaser och i synnerhet på fysiska och juridiska personers rätt att fritt tillhandahålla varor och on-line service av databaser inom hela gemenskapen enligt en enhetligt rättslig ordning. Dessa olikheter kan mycket väl bli större i samband med att medlemsstaterna antar ny lagstiftning på detta område som får en allt mer internationell karaktär.

(3) De befintliga olikheterna som har en snedvridande inverkan på den inre marknads funktion bör undanröjas och uppkomsten av nya olikheter bör förhindras. Sådana olikheter som inte undergräver den inre marknads funktion eller upprättandet av en informationsmarknad inom gemenskapen behöver däremot inte undanröjas eller förhindras från att uppkomma.

(4) I medlemsstaternas lagstiftning eller rättspraxis har redan formulerats olika former av upphovsrättsligt skydd för databaser. Icke-harmoniserade immateriella rättigheter kan ge upphov till hinder för den fria rörligheten av varor och tjänster inom gemenskapen så länge som olikheterna rörande omfattning av och villkoren för skyddet kvarstår.

...

(9) Databaser utgör ett värdefullt redskap för upprättandet av en informationsmarknad inom gemenskapen och kommer också att vara nyttiga på många andra områden.

(10) Den mycket starka ökningen inom gemenskapen och i världen av den informationsvolym som varje år genereras och behandlas inom alla handels- och industrisektorer kräver att man i medlemsstaterna investerar i avancerade system för databehandling.

...

(12) En sådan investering i moderna datalagrings- och databehandlingssystem är möjlig inom gemenskapen endast med en stabil och homogen rättslig ordning som skyddar databas[producenternas] rättigheter.

...

(15) De villkor som tillämpas för att avgöra om en databas skall vara upphovsrättsligt skyddad skall begränsas till att gälla om urvalet eller sammanställningen av innehållet i databasen är ett intellektuellt verk som upphovsmannen skapat. Detta skydd avser basens struktur.

(16) Inget annat kriterium än det immateriella verkets egenart skall behöva tillämpas för [att] avgöra huruvida en databas kan skyddas av upphovsrätt. I synnerhet skall databasens kvalitet eller estetiska värde inte värderas.

...

(18) Detta direktiv inverkar inte på upphovsmännens rätt att bestämma om eller på vilket sätt de tillåter att deras verk ingår i en databas och inverkar särskilt inte på huruvida den givna tillåtelsen innebär en ensamrätt eller ej. ...

...

(26) Verk som skyddas av upphovsrätt eller närstående rättigheter och som införts i en databas förblir likväl skyddade av respektive ensamrätt och kan inte införas i en databas eller bli föremål för utdrag ur denna bas utan tillåtelse av rättsinnehavaren eller den till vilken dennes rätt övergått.

(27) Bestämmelser om upphovsrätt och närstående rättigheter till verk som sålunda införts i en databas skall inte på något vis påverkas av förekomsten av en särskild rätt grundad på att dessa verk valts ut och sammanställts i en databas.

...

(39) Förutom att säkerställa skyddet av upphovsrätten som grundas på originaliteten hos urvalet eller sammanställningen av innehållet i databasen, har detta direktiv som mål att skydda databasproducenterna mot att användare eller konkurrenter tillgodogör sig resultaten av de investeringar i pengar och sakkunskap som de som sökt och samlat innehållet gjort, genom att skydda hela eller väsentliga delar av databasen mot vissa av användarens eller konkurrentens förfoganden.

...

(60) Vissa medlemsstaters bestämmelser om upphovsrätt skyddar för närvarande databaser som inte uppfyller kriterierna för upphovsrättsligt skydd, varom stadgas i detta direktiv. Även om dessa databaser kan omfattas av skydd enligt den i detta direktiv stadgade rättigheten att förhindra olovligt utdrag och/eller återanvändning av deras innehåll, är skyddstiden för denna sistnämnda rätt mycket kortare än den som de nu gällande nationella bestämmelserna beviljar. En harmonisering av de tillämpliga villkoren för avgörande av huruvida en databas skall skyddas av upphovsrätt får inte resultera i en förkortning av den skyddstid som innehavarna av ifrågakvarande rättigheter för tillfället åtnjuter. För detta ändamål bör undantag instiftas. Följderna av detta undantag bör begränsa sig till de berörda medlemsstaternas territorier.”

6 Enligt artikel 1.2 i direktiv 96/9 gäller följande:

”I detta direktiv avses med *databas*: en samling av verk, data eller andra självständiga element som sammanställts på ett systematiskt och metodiskt sätt och som var för sig är tillgänglig genom elektroniska medier eller på något annat sätt.”

7 Artikel 3 i direktiv 96/9 med rubriken ”Skyddsföremålet” ingår i kapitel II med rubriken ”Upphovsrätt”. Nämda artikel 3 har följande lydelse:

”1. I enlighet med detta direktiv utgör databaser som på grund av innehållets urval eller sammanställning utgör sådana intellektuella verk som kan utgöra föremål för upphovsrätt. Inga andra kriterier kan tillämpas för att besluta om skydd skall ges.

2. Databasers upphovsrättsliga skydd täcker i enlighet med detta direktiv inte dess innehåll och påverkar inte tillämpningen av de rättigheter som har sagda innehåll som föremål.”

8 Artikel 7 i direktiv 96/9, med rubriken ”Rättighetens föremål”, ingår i kapitel III som har rubriken ”Rätt av sitt eget slag”. Artikel 7.1 och 7.4 har följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna skall tillerkänna en databasproducent som vid anskaffning, granskning eller presentation visar sig innehålla en kvantitets- eller kvalitetsmässigt sett väsentlig investering, rätten att förbjuda utdrag och/eller återanvändning av hela eller en kvalitativt eller kvantitativt sett väsentlig del av databasens innehåll.

...

4. Den rätt som avses i punkt 1 skall tillämpas oberoende av möjligheten att ge databasen upphovsrättsligt eller annat rättsligt skydd. ...”

9 Artikel 14 i direktiv 96/9 ingår i kapitel IV, med rubriken ”Gemensamma bestämmelser”, och har följande lydelse:

”1. Det skydd som föreskrivs i detta direktiv med avseende på upphovsrätt skall också tillämpas på sådana databaser som skapats före det datum som avses i artikel 16.1, som vid denna tidpunkt uppfyller de i detta direktiv föreskrivna kraven för upphovsrättsligt skydd av databaser.

2. Som undantag från punkt 1 gäller att om en databas som är upphovsrättsligt skyddad i en medlemsstat vid den tidpunkt då detta direktiv offentliggörs ... inte uppfyller villkoren för upphovsrättsligt skydd enligt artikel 3.1, skall detta direktiv inte medföra att skyddstiden enligt ovan nämnda ordning förkortas i den medlemsstaten.

...”

10 Direktiv 96/9 offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* den 27 mars 1996.

11 Direktivet införlivades i Förenade kungariket genom 1997 års förordning om upphovsrätt och rättigheter avseende databaser (Copyright and Rights in Databases Regulations 1997, SI 1997, nr 3032), vilken trädde i kraft den 1 januari 1998. Innehållet i relevanta bestämmelser i denna förordning är identiska med relevanta bestämmelser i direktivet.

Bakgrund till målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

Upprättande av spelprogram för de engelska och skotska fotbollsligorna

- 12 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att upprättandet av årliga spelprogram för fotbollsligor regleras av regler och förfaranden som i stort sett är desamma i England och i Skottland.
- 13 Därvid ska ett visst antal regler, så kallade gyllene regler, iakttas. De består huvudsakligen av följande regler:
  - Ingen klubb bör spela tre hemma- eller bortamatcher i följd.
  - Av fem matcher i följd får ingen klubb spela fyra hemmamatcher eller fyra bortamatcher.
  - Så långt det är möjligt ska varje klubb ha spelat samma antal hemmamatcher och bortamatcher under alla tidpunkter under säsongen.
  - Alla klubbar ska så långt det är möjligt spela samma antal hemma- och bortamatcher under arbetsveckan.
- 14 Förfarandet för att upprätta ett spelprogram av den typ som är aktuellt i det nationella målet kan delas upp i flera olika etapper. Under den första etappen, som påbörjas under föregående säsong, färdigställs spelschemat för den högsta divisionen och ett utkast till spelprogram för de andra divisionerna. Detta görs av anställda hos de berörda fotbollsförbunden. Under denna etapp ska en lista med möjliga speldatum upprättas utifrån en rad grundparametrar (perioden från början till slutet av säsongen, antalet ligamatcher som ska spelas och, slutligen, tidpunkter för andra nationella, europeiska eller internationella tävlingar).
- 15 Under den andra etappen sänds frågeformulär ut till berörda klubbar avseende spelprogrammet, och svaren på dessa formulär analyseras. I synnerhet analyseras önskemål "avseende särskilda datum" (önskemål från en klubb om att spela sin match mot en annan klubb ett visst datum, på hemmaplan eller tvärtom på bortaplan), "önskemål avseende obestämda datum" (önskemål från en klubb om att spela en viss match en viss veckodag efter ett visst klockslag (till exempel lördag från och med kl. 13.30)) eller "önskemål om parning" (önskemål från två eller flera klubbar att inte spela samma dag på hemmaplan). Det görs i genomsnitt 200 önskemål per säsong.
- 16 Den tredje etappen har såvitt gäller den engelska fotbollsligan anförtrotts Glenn Thompson från bolaget Atos Origin IT Services UK Ltd. Under denna etapp utförs två uppgifter: "sekvensering" och "parning".
- 17 Målet för sekvenseringen är att försöka uppnå en perfekt sekvens av hemma- och bortamatcher för varje klubb. Vid utförandet av detta arbete måste Glenn Thompson respektera de ovan nämnda gyllene reglerna, vissa organisatoriska krav och i möjligaste mån klubbarnas önskemål. Därefter utarbetar han ett parningssystem utifrån lagens önskemål. Han inför efterhand lagens namn i tablån och försöker så långt det är möjligt lösa problem som uppstått tills han slutligen kommer fram till ett godtagbart spelprogram. I sitt arbete använder Glenn Thompson en mjukvara i vilken han för in uppgifter från sekvenseringstablån och parningssystemet för att kunna framställa ett läsligt spelprogram.
- 18 Under den sista etappen samarbetar Glenn Thompson med de berörda fotbollsförbundens anställda för att granska spelprogrammets innehåll. Granskningen sker manuellt, men mjukvara används som ett verktyg för att hitta lösningar i de problematiska fall som kvarstår. Efter granskningen sker ytterligare

två sammanträden för att slutföra spelprogrammet. Ett möte sker med en arbetsgrupp för spelprogram och det andra hålls med representanter för polisen. Under säsongen 2008/2009 gjordes 56 ändringar under detta skede.

- 19 Av de faktiska omständigheter som fastställts av domstolen i första instans och som återges i begäran om förhandsavgörande framgår att förfarandet för att upprätta de aktuella spelprogrammen inte enbart är mekaniskt och förutbestämt. Tvärtom krävs ett betydande arbete och kunnande för att tillfredsställa de många önskemålen och samtidigt följa tillämpliga bestämmelser i möjligaste mån. Det arbete som erfordras härför utgör inte enbart en tillämpning av fasta kriterier, och det skiljer sig från till exempel sammanställning av en telefonkatalog på så sätt att det i varje etapp krävs omdöme och kunskap, i synnerhet när mjukvaran inte finner någon lösning med hänsyn till de krav som ställs i just den situationen. Att arbetet delvis sker med hjälp av dator utesluter enligt Glenn Thompson på intet sätt behovet av omdöme och av att ett visst bedömningsutrymme föreligger.

De faktiska omständigheterna i det nationella målet och tolkningsfrågorna

- 20 Football Dataco m.fl. har gjort gällande att de har en "rätt av sitt eget slag" till spelprogrammen för de engelska och skotska fotbollsligorna enligt artikel 7 i direktiv 96/9, upphovsrätt enligt artikel 3 i direktivet samt upphovsrätt enligt brittisk immaterialrättslagstiftning.
- 21 Yahoo m.fl. anser att det saknas juridiskt stöd för dessa rättigheter och menar att de har rätt att använda spelprogrammen inom sin verksamhet utan att erlagga någon ekonomisk kompensation.
- 22 Domstolen i första instans ansåg att spelprogrammen åtnjuter upphovsrättsligt skydd enligt artikel 3 i direktiv 96/9, eftersom det krävs ett väsentligt kreativt arbete för att framställa dem. Däremot fann nämnda domstol att de inte omfattades av de två andra återopade rättigheterna.
- 23 Den hänskjutande domstolen fastställde domen från första instans såvitt avser att de aktuella spelprogrammen inte omfattas av skydd enligt någon "rätt av sitt eget slag" enligt artikel 7 i direktiv 96/9. Däremot undrar den hänskjutande domstolen om spelprogrammen eventuellt är upphovsrättsligt skyddade enligt artikel 3 i direktivet. Samma domstol är även osäker om huruvida spelprogrammen åtnjuter skydd enligt brittisk upphovsrättslagstiftning från tiden före direktivet, på villkor som skiljer sig från dem som föreskrivs i nämnda artikel 3.
- 24 Under dessa omständigheter beslutade Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:
- "1) Vad avses i artikel 3.1 i direktiv 96/9 ... med 'databaser som på grund av innehållets urval eller sammanställning utgör sådana intellektuella verk', och i synnerhet:
- a) Ska den intellektuella ansträngningen och skickligheten som krävs för att skapa data uteslutas?
  - b) Innefattar begreppen 'urval eller sammanställning' att ett väsentligt tillägg görs till befintliga data (såsom fastställandet av speldagen för en fotbollsmatch)?
  - c) Innebär begreppet 'intellektuella verk' att det krävs något mer än väsentligt arbete och väsentlig skicklighet från upphovsmannen, och i sådana fall vad?
- 2) Utgör direktivet hinder för andra nationella rättigheter i form av upphovsrätt för databaser än dem som föreskrivs i direktiv [96/9]?"

Prövning av den första tolkningsfrågan

- 25 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att EU-domstolen ska tolka artikel 3.1 i direktiv 96/9. Den hänskjutande domstolen önskar särskilt svar på följande frågor:
- För det första: Ska den intellektuella ansträngning och den skicklighet som krävs för att skapa data uteslutas vid tillämpningen av bestämmelsen?
  - För det andra: Innefattar begreppet ”innehållets urval eller sammanställning” i den mening som avses i den bestämmelsen att ett väsentligt tillägg görs till befintliga data?
  - För det tredje: Innebär begreppet ”intellektuella verk” enligt samma bestämmelse att det krävs något mer än väsentligt arbete och väsentlig skicklighet från upphovsmannen, och vad innebär i så fall detta ytterligare krav?
- 26 Det ska inledningsvis erinras om att domstolen redan slagit fast att ett spelprogram för en fotbollsliga utgör en databas i den mening som avses i artikel 1.2 i direktiv 96/9. Domstolen slog huvudsakligen fast att uppgifterna om matchdagar, matchtider, vilka lag som ska spela mot varandra och vilket lag som är hemma- respektive bortalag omfattas av begreppet självständiga element i den mening som avses i artikel 1.2 i direktivet, eftersom de har ett självständigt informationsvärde. Sammanställning, i form av ett spelprogram, av uppgifter om vilka dagar, vid vilken tidpunkt och mellan vilka lag som olika matcher i en fotbollsliga ska spelas uppfyller villkoren i artikel 1.2 om att de data som ingår i databasen ska vara sammanställda på ett systematiskt eller metodiskt sätt och vara individuellt tillgängliga (se dom av den 9 november 2004 i mål C-444/02, Fixtures Marketing, REG 2004, s. I-10549, punkterna 33–36).
- 27 Vidare följer det såväl av en jämförelse av respektive begrepp i artikel 3.1 och artikel 7.1 i direktiv 96/9 som av andra bestämmelser eller skäl i direktivet – i synnerhet artikel 7.4 och skäl 39 – att upphovsrätten och ”rätten av sitt eget slag” är två självständiga rättigheter med olika föremål och tillämpningsvillkor.
- 28 Det förhållandet att en databas i den mening som avses i artikel 1.2 i direktiv 96/9 inte uppfyller villkoren för att omfattas av skydd enligt ”rätten av sitt eget slag” enligt artikel 7 i direktivet, vilket domstolen slagit fast angående spelprogram för fotbollsmatcher (domar av den 9 november 2004 i mål C-46/02, Fixtures Marketing, REG 2004, s. I-10365, punkterna 43–47, i mål C-338/02, Fixtures Marketing, REG 2004, s. I-10497, punkterna 32–36, och domen i det ovannämnda målet C-444/02, Fixtures Marketing, punkterna 48–52), innebär inte per automatik att nämnda databas inte heller åtnjuter upphovsrättsligt skydd enligt artikel 3 i samma direktiv.
- 29 Enligt artikel 3.1 är en databas i den mening som avses i artikel 1.2 i direktiv 96/9 upphovsrättsligt skyddad, om den på grund av innehållets urval eller sammanställning utgör ett intellektuellt verk.
- 30 Det följer för det första av artikel 3.2 jämförd med skäl 15 i direktiv 96/9 att det upphovsrättsliga skydd som direktivet ger avser databasens ”struktur” och inte dess ”innehåll” eller de olika uppgifter som ingår häri.
- 31 På samma sätt följer det av artikel 10.2 i avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter och av artikel 5 i WIPO:s fördrag om upphovsrätt att sammanställningar av data som, genom urvalet eller dispositionen av innehållet, utgör intellektuella skapelser skyddas av upphovsrätt. Skyddet gäller däremot inte data som sådana och påverkar inte eventuell existerande upphovsrätt till dessa data.
- 32 Begreppen urval respektive sammanställning i artikel 3.1 i direktiv 96/9 avser det utväljande respektive arrangemang av data som upphovsmannen gör för att ge databasen dess struktur. Begreppen täcker däremot inte skapandet av de data som ingår i databasen.

- 33 Således finner domstolen att de beståndsdelar som avses i den hänskjutande domstolens första fråga a, och som avser den intellektuella ansträngning och den skicklighet som krävs för att skapa data, inte kan tas i beaktande vid bedömningen av om den databas som dessa ingår i är föremål för upphovsrättsligt skydd enligt direktiv 96/9. Denna ståndpunkt har även framförts av Yahoo m.fl., den italienska, den portugisiska och den finländska regeringen samt av Europeiska kommissionen.
- 34 Denna bedömning stöds av direktivets syfte. Enligt skälen 9, 10 och 12 i direktivet är syftet med detsamma att främja inrättande av system för datalagring och databehandling som bidrar till utvecklingen av informationsmarknaden i ett sammanhang som präglas av att volymen data som skapas och behandlas ökar exponentiellt varje år inom alla verksamhetsområden (se domen i det ovannämnda målet C-46/02, Fixtures Marketing, punkt 33, dom av den 9 november 2004 i mål C-203/02, The British Horseracing Board m.fl., REG 2004, s. I-10415, punkt 30, domen i det ovannämnda målet C-338/02, Fixtures Marketing, punkt 23, och domen i det ovannämnda målet C-444/02, Fixtures Marketing, punkt 39) och inte att skydda skapandet av de data som kan komma att ingå i en databas.
- 35 När det gäller målet vid den hänskjutande domstolen, kan det konstateras att de framför allt intellektuella resurser som beskrivits av nämnda domstol och som anges i punkterna 14–18 i denna dom syftar till att inom ramen för anordnande av de aktuella ligaspelen i fotboll fastställa speldagar, matchtider och vilka lag som ska spela för varje match i de olika ligorna på grundval av en rad regler, parametrar och organisatoriska krav, samt de berörda klubbarnas specifika önskemål (se domarna i de ovannämnda målen C-46/02, Fixtures Marketing, punkt 41, C-338/02, Fixtures Marketing, punkt 31, och C-444/02, Fixtures Marketing, punkt 47).
- 36 Domstolen finner – i likhet med vad som betonats av Yahoo m.fl. och den portugisiska regeringen – att dessa resurser avser skapandet av de data som ingår i den aktuella databasen, vilket erinrats om i punkt 26 i denna dom (se domarna i de ovannämnda målen C-46/02, Fixtures Marketing, punkt 42, C-338/02, Fixtures Marketing, punkt 31, och C-444/02, Fixtures Marketing, punkt 47). De saknar mot bakgrund av vad som påpekats i punkt 32 i denna dom följaktligen helt relevans för bedömningen av huruvida de spelprogram för fotboll som är aktuella i det nationella målet är föremål för upphovsrättsligt skydd enligt direktiv 96/9.
- 37 Vidare följer det av skäl 16 i direktiv 96/9 att begreppet intellektuellt verk hänvisar till verkets egenart (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juli 2009 i mål C-5/08, Infopaq International, REG 2009, s. I-6569, punkterna 35, 37 och 38, av den 22 december 2010 i mål C-393/09, Bezpečnostní softwarová asociace, REU 2010, s. I-13971, punkt 45, av den 4 oktober 2011 i de förenade målen C-403/08 och C-429/08, Football Association Premier League m.fl., REU 2011, s. I-9083, punkt 97, och av den 1 december 2011 i mål C-145/10, Painer, REU 2011, s. I-12533, punkt 87).
- 38 Såvitt gäller upprättande av en databas är detta egenartskriterium uppfyllt när upphovsmannen genom urval eller sammanställning av de data som databasen innehåller har uttryckt sin kreativa kapacitet på ett egenartat sätt genom att göra fria och kreativa val (se, analogt, domarna i de ovannämnda målen Infopaq International, punkt 45, Bezpečnostní softwarová asociace, punkt 50, och Painer, punkt 89) och därmed har satt sin ”personliga prägel” (domen i det ovannämnda målet Painer, punkt 92).
- 39 Nämnda kriterium är däremot inte uppfyllt när upprättandet av databasen präglas av tekniska överväganden, regler eller krav som inte lämnar utrymme för en kreativ frihet (se, analogt, domarna i de ovannämnda målen Bezpečnostní softwarová asociace, punkterna 48 och 49, och Football Association Premier League m.fl., punkt 98).

- 40 Det framgår av såväl artikel 3.1 som skäl 16 i direktiv 96/9 att inget annat kriterium än egenartskriteriet är tillämpligt för att bedöma om en databas är föremål för det upphovsrättsliga skydd som föreskrivs i direktivet.
- 41 Förutsatt att urvalet eller sammanställningen av data – det vill säga, i ett mål såsom det nationella målet, matchdagar, matchtider, vilka lag som ska spela mot varandra i de olika ligamatcherna (se punkt 26 ovan) – är ett egenartat uttryck för databasens upphovsmans kreativa sinne, följer det härav att det är utan betydelse för bedömningen av om databasen är upphovsrättsligt skyddad enligt direktiv 96/9 om urvalet eller sammanställningen innefattar ett väsentligt tillägg till befintliga data eller inte, på sätt som framgår av den hänskjutande domstolens första fråga b.
- 42 Det förhållandet att det för att upprätta databasen, oberoende av skapandet av de data den innehåller, krävs ett väsentligt arbete och väsentlig skicklighet från upphovsmannens sida i enlighet med den första frågan c, kan vidare inte i sig motivera upphovsrättsligt skydd enligt direktiv 96/9, om detta arbete och denna skicklighet inte ger uttryck för någon egenart vid urvalet eller sammanställningen av data.
- 43 I förevarande fall ankommer det på den hänskjutande domstolen att mot bakgrund av de bedömningskriterier som ges ovan bedöma om de aktuella spelprogrammen utgör databaser som uppfyller de villkor för upphovsrättsligt skydd som föreskrivs i artikel 3.1 i direktiv 96/9.
- 44 Det sätt att upprätta spelprogrammen på som den hänskjutande domstolen har beskrivit är, såvida det inte kompletteras med komponenter som visar på egenart vid urval eller sammanställning av de data som ingår i spelprogrammen, inte tillräckligt för att den aktuella databasen ska kunna ges upphovsrättsligt skydd enligt artikel 3.1 i direktiv 96/9.
- 45 Mot bakgrund av ovanstående överväganden ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 3.1 i direktiv 96/9 ska tolkas så, att en databas i den mening som avses i artikel 1.2 i nämnda direktiv åtnjuter upphovsrättsligt skydd enligt direktivet, förutsatt att urvalet eller sammanställningen av de data som databasen innehåller är ett egenartat uttryck för upphovsmannens kreativa frihet, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.
- 46 Således gäller följande:
- Den intellektuella ansträngning och den skicklighet som krävs för att skapa nämnda data saknar relevans för bedömningen av om databasen åtnjuter sådant upphovsrättsligt skydd.
  - Det är härvid oväsentligt om urvalet eller sammanställningen av dessa data innefattar ett väsentligt tillägg till dessa data eller ej.
  - Det väsentliga arbete och den väsentliga skicklighet som krävs för att upprätta databasen kan inte i sig motivera sådant skydd om detta arbete och denna skicklighet inte ger uttryck för någon egenart vid urvalet eller sammanställningen av de data som databasen innehåller.

Prövning av den andra tolkningsfrågan

- 47 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i om direktiv 96/9 ska tolkas så, att det utgör hinder för nationella bestämmelser som ger databaser vilka omfattas av definitionen i artikel 1.2 i direktivet upphovsrättsligt skydd på andra villkor än de som föreskrivs i artikel 3.1.

- 48 EU-domstolen betonar härvid att direktiv 96/9, enligt skälen 1–4, syftar till att undanröja olikheter i de nationella rättsordningarna såvitt avser rättsligt skydd för databaser, i synnerhet vad gäller omfattningen av och villkoren för upphovsrättsligt skydd. Nämnda olikheter gav upphov till hinder för den inre marknads funktion, för den fria rörligheten för varor och tjänster inom Europeiska unionen samt för upprättandet av en informationsmarknad inom unionen.
- 49 Såsom framgår av skäl 60 i direktiv 96/9 genomförs i artikel 3 häri "[e]n harmonisering av de tillämpliga villkoren för avgörande av huruvida en databas skall skyddas av upphovsrätt".
- 50 Vad gäller databaser som per den 27 mars 1996 åtnjöt skydd enligt en nationell ordning för upphovsrätt på andra villkor än de som föreskrivs i artikel 3.1 i direktivet, så innebär artikel 14.2 i direktiv 96/9 förvisso att skyddstiden enligt ovan nämnda ordning bevaras i den medlemsstaten. Med förbehåll för denna övergångsbestämmelse utgör nämnda artikel 3.1 emellertid hinder för att databaser som omfattas av definitionen i artikel 1.2 i direktivet ges upphovsrättsligt skydd enligt nationella bestämmelser på villkor som avviker från kravet på egenart i artikel 3.1.
- 51 Football Dataco m.fl. har åberopat skälen 18, 26 och 27 i direktiv 96/9. I nämnda skäl betonas upphovsmännens rätt att bestämma om de tillåter att deras verk ingår i en databas. Att ett skyddat verk medtas i en databas som eventuellt åtnjuter skydd påverkar enligt vad som sägs i dessa skäl inte de rättigheter som skyddar det sålunda inkorporerade verket. Nämnda skäl ger däremot inget stöd för en annan tolkning än den som domstolen redogjort för i föregående punkt.
- 52 Mot bakgrund av vad som anförts ovan ska den andra frågan besvaras enligt följande. Direktiv 96/9 ska tolkas så, att det, med förbehåll för övergångsbestämmelsen i artikel 14.2, utgör hinder för nationella bestämmelser som ger databaser vilka omfattas av definitionen i artikel 1.2 i direktivet upphovsrättsligt skydd på andra villkor än de som föreskrivs i artikel 3.1.

Rättegångskostnader

- 53 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

- 1) Artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/9/EG av den 11 mars 1996 om rättsligt skydd för databaser ska tolkas så, att en databas i den mening som avses i artikel 1.2 i nämnda direktiv åtnjuter upphovsrättsligt skydd enligt direktivet, förutsatt att urvalet eller sammanställningen av de data som databasen innehåller är ett egenartat uttryck för upphovsmannens kreativa frihet, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.**

Således gäller följande:

- Den intellektuella ansträngning och den skicklighet som krävs för att skapa nämnda data saknar relevans för bedömningen av om databasen åtnjuter sådant upphovsrättsligt skydd.
- Det är härvid oväsentligt om urvalet eller sammanställningen av dessa data innefattar ett väsentligt tillägg till dessa data eller ej.

- **Det väsentliga arbete och den väsentliga skicklighet som krävs för att upprätta databasen kan inte i sig motivera sådant skydd om detta arbete och denna skicklighet inte ger uttryck för någon egenart vid urvalet eller sammanställningen av de data som databasen innehåller.**
- 2) **Direktiv 96/9 ska tolkas så, att det, med förbehåll för övergångsbestämmelsen i artikel 14.2, utgör hinder för nationella bestämmelser som ger databaser vilka omfattas av definitionen i artikel 1.2 i direktivet upphovsrättsligt skydd på andra villkor än de som föreskrivs i artikel 3.1.**

Underskrifter